

Cătălina PANAITESCU

Forță și candoare scenică

În pofida frigului de afară, teatrul din Ploiești se încapătănează să-și continue programul propus și își invită publicul, fețe alese și oameni obișnuiți, la o nouă premieră a spectacolului *Vassa Jeleznova (Mama)*, în versiunea scenică semnată de Alice Barb.

Alice Barb are predilecție pentru latura sensibilă, umanizantă a primei variante din *Vassa Jeleznova* și încearcă transpunerea poetică a unui realism cu personaje care raționează instinctiv, într-un spațiu interior clar delimitat. Ridicarea cortinei ne dezvăluie un univers mișcător, un labirint aproape geometrizat, luminat de flacăra slabă a unui sfeșnic și dominat de culoarea închisă, prevestitoare de doliu, în care personajele mișună tainic și rapid ca într-o goană pentru supraviețuire. Se disting două planuri principale de acțiune, bine alese, interdependente: cel al salonului unde personajele se adună, vorbesc, țin intrigi sau visează cu glas tare și restul casei, văzut ca un spațiu al tainelor. Primul plan, al camerei, este intim, esențializat și foarte

Roxana IVANCIU și
Raluca ZAMFIRSCU

Foto: Sorin Radu

sugestiv. Seamănă cu un semicerc, sau cu un cerc sfărâmat, semn al unei mandale sparte, unde energiile nu mai converg, ci se disipează lăsând loc egoismelor, intrigilor și planurilor îndrăznețe. Legăturile interioare dezbinată sparg idealismul formei și al formelor. Întregul este amenințat pentru că elementele sale sunt în pericol de a se pierde în vag și nedeterminat. Casa este măcinată, pereții nu mai sunt pereți, cineva tot timpul umbă, o ureche este mereu aplecată. Sunt semnele unei lumi în destrămăre în care cineva luptă cu disperare pentru a o salva și pentru a se salva. Vassa Jeleznova, mamă, bunică, este și capul unei familii dezmembrate care încearcă să supraviețuiască. Este o luptă pe viață și pe moarte, în care cei slabi trebuie să sacrifice în favoarea celor puternici. În schimb, protagonistul nu este văzută drept o păcătoasă fără scrupule, ea luptă pentru binele copiilor, al familiei – lucru dovedit cu convingere de Raluca Zamfirescu într-o creație de eroină tragică, realistă și fără patetisme inutile. Nicolae Urs creează un *Mihail* rafinat, după cum Ioan Coman dă naștere unui cocoșat frustrat, depășit de complexul său, asemenea unui Quasimodo realist. Merite actricești li se cuvin lui Tudor Smoleanu și Oxanei Moravec care au știut să-și valorifice calitățile potrivit indicațiilor regizorale. Corect îndrumată și cu fidelitate reprezentată, adaptarea *Vassei Jeleznova* indică un spectacol atent lucrat. Actorii au fost conduși cu strictete și sânguință în respectarea liniei regizorale, caracterizată prin sensibilitate, umanitate, poezie. Scenografia lui Ștefan Caragiu creează un spațiu translucid, așa cum muzica lui Nicu Alifantis (combinație de colindă lipovenească și aromână) întărește dramatismul situațiilor, completând metafora scenică. Semnificativ este că regizoarea a dovedit știința de a coagula o echipă, ale cărei rezultate se văd din plin pe întreaga durată a spectacolului.

Teatrul „Toma Caragiu” din Ploiești – Vassa Jeleznova (*Mama*), versiune scenică de Alice Barb după Maxim Gorki. Regia: Alice Barb. Scenografia: Ștefan Caragiu. Muzica originală: Nicu Alifantis. Distribuția: Raluca Zamfirescu, Oxana Moravec, Tudor Smoleanu, Ioan Coman, Nadiana Sălăgean, Roxana Ivanciu, Mihai Coadă, Nicolae Urs, Otilia Pătrascu, Cristina Moldoveanu. Data premierei: 1 februarie 2003.

Marinela ȚEPUȘ

Observații pe o coajă de nucă

Teatrul „Toma Caragiu” din Ploiești se poate lăuda – și o și face cu mult spor, prin invitarea criticilor la fiecare premieră și prin repetate deplasări la București –, cu un repertoriu bogat, însumând nume incontestabile ale dramaturgiei românești și universale, precum I.L. Caragiale, Mihai Spirescu, Yasmina Reza, Mihail Bulgakov, Federico Garcia Lorca, Maxim Gorki ș.a.

La capitolul „regie” stă mai prost, dar care teatru din țară își poate permite să colaboreze numai cu regizori de renume? Totuși, o mai mare diversificare în materie poate că ar fi necesară.

Am făcut această introducere, încercând să-mi exprim întreaga simpatie pentru neobositul director Lucian Sabados și pentru munca acestuia, deloc ușoară în condițiile unei austerități financiare pe care o resimțim cu toții.

În acest context, un Goldoni pe afiș nu face decât să mai adauge o linie la imaginea abia schițată mai sus. *Bădăranii*, piesă cu valențe moralizatoare, mai puțin comică decât altele scrise de același autor, semănând unei „băături răcoritoare” (cum l-am auzit exprimându-se pe un respectabil critic de teatru), se dovedește, însă, a nu fi chiar la îndemână. Spun asta nu pentru că aș contesta calitățile de regizor ale domnului Lucian Sabados – Doamne ferește! –, i-am văzut destule producții onorabile, ci doar pentru că spectacolul de-acum, la care n-am zămbit măcar o singură dată, a